

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ülkemiz nüfusunun yaklaşık yüzde 12'si, yani 9.5 milyon vatandaşımız engelli olarak yaşamını sürdürmektedir. Diğer bir ifadeyle her 10 vatandaşımızdan 1'i kısıtlayıcı engele sahiptir. Rakamların da işaret ettiği üzere ülkemizde engelli sayısı ciddi düzeylere ulaşmıştır. Ülkemizde yüksek sayıda engellinin olması, engelli vatandaşlarımızın günlük sorunları kadar önemli bir konudur. Akraba evliliklerinden doğum sırasında yaşanan komplikasyonlara, terör saldırılarından trafik kazalarına, iş kazalarından bireysel yaralanmalara kadar engelliliğe yol açan bu nedenler detaylı şekilde ortaya konulmalı; daha doğrusu yüzleşmeli ve engelli vatandaşlarımızın sayısının daha fazla artmaması için neler yapılması gerektiği tartışılmalıdır.

Bir insanın engelli olması, onun diğer insanlar gibi yaşamayı, çalışmayı ve de toplumsallaşmasının önünde sorun oluşturmamalıdır. Çünkü, engellilerin topluma etkin ve sorumlu olarak katılımına olanak sağlanması, vicdanı ya da kişisel görüşlerle sınırlı bir konu değil, çağdaş bir yükümlülüktür. Ülkemizin de taraf olduğu, 3 Mayıs 2008 tarihinde yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Engelliler Sözleşmesi'nde, engellilerin hakları ve taraf devletlerin yükümlülükleri erişilebilirlik, eğitim, sağlık, çalışma ve istihdam, siyasal ve kurumsal yaşama katılım başlıkları altında sıralanmıştır. Bu Sözleşme ile engellilerin insan hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanması amaçlanmaktadır.

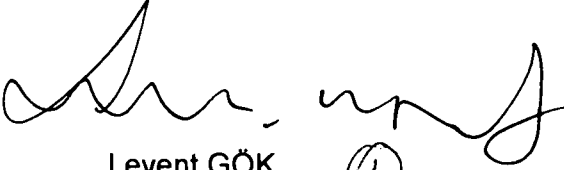
Ülkemiz bu Sözleşme'ye taraf olmasına karşın ne yazık ki birçok yükümlülüğünü yerine getirmemektedir. Engelli insanlar için 'her şeyin başı' diyebileceğimiz erişilebilirlik, Ülkemizde aşılamayan, adeta kronik bir soruna dönüşmüştür. Engellilerin; fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel çevreye, sağlık ve eğitim hizmetlerine, bilgiye ve iletişime, kısaca tüm insan haklarından ve temel özgürlüklerden tam yararlanılması anlamına gelen erişilebilirlik, başta toplumsal yaşamımızın engellilere yönelik yeterli düzenlemeler içermemesi ve engelli vatandaşlarımızın ekonomik durumlarından kaynaklı, yaşadıkları sorunların özünü oluşturmaktadır. Toplumsal hayatımızda ulaşım konusu, adeta engelli vatandaşlarımız yok sayar şekilde düzenlenmiştir. Herhangi bir engeli bulunmayan vatandaşımız için bile sorun olabilen ulaşım konusu, engelli vatandaşlarımızın evlerine hapsolmasına yol açmaktadır. Birçok ilimizde, cadde ve kaldırımlar ile toplu taşıma araçlarında engelli vatandaşlarımız için yapılan dönüştürmeler ne yazık ki sembolik olmanın ötesine geçememiş ve çözüm olamamıştır. Engelli vatandaşlarımız, geleceklerini belirleyecek eğitim hakkından da büyük oranda mahrumdur. Ulusal Engelliler Veri Tabanı'na göre, eğitim düzeyi, engelli bireylerde genel nüfusa oranla çok daha düşüktür; genel nüfusta 6 yaş üstünde okuma-yazma bilmeyenlerin oranı yüzde 12.9 iken, bu oran engelli bireylerde yüzde 41.6'ya çıkmaktadır. Bugüne kadar engelli çocuklarımızın eğitimlerine ilişkin gerekli adımlar atılmadığı gibi bu çocuklarımızın eğitimleri için farklı branş öğretmenlerinin ücretli olarak görevlendirmesi yapılmaktadır.

Hem ulaşılabilirliğin imkânsızlığı hem de eğitim hakkından yararlanma oranının düşüklüğü, engelli vatandaşlarımızın istihdamını olumsuz olarak doğrudan etkilemektedir. 2016 yılı verilerine göre, devlet personeli içinde 64 bin 191 kadro engelli memurlara ayrılmışken, ancak 43 bin 151 vatandaşımız bu kadrolarda görev alabilmektedir. 41 bin boş kontenjan, atamalar için bekletilmektedir. Devletin bile engelli vatandaşlarımıza yönelik sorumluluklarını yeterince yapmadığı göz önüne alındığında, özel sektörün yetersizliğinin daha da büyük olduğu tartışmasızdır.

Engellilere ilişkin 'sosyal devlet' niteliğindeki bir devletin, yukarıda ifade ettiğimiz düzenlemelerin tamamını eksiksiz bir şekilde yerine getirmesi temel göreviyken, bir o kadar, belki de daha öncelikli görevi engelli olmayan vatandaşlarda 'farkındalık'

yaratabilmesidir. Kısıtlayıcı herhangi bir engeli olmayan vatandaşların, engelli vatandaşların sorunlarının 'farkında' olması ve onların sorunlarının kendi sorunları olduğunun bilincine varması farkındalığın temelidir. Bu hem bireyler olarak kişilerin, başka bir bireyle beraber yaşama kültürünün derinleşmesi hem de toplumsal birlikteliğimizin güçlenmesine katkı sunacaktır.

Engelli vatandaşlarımızın sorunlarının tespiti, çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve toplumsal düzeyde engellilere yönelik 'farkındalık' yaratılması için Anayasa'nın 98 nci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105 nci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Levent GÖK
Ankara Milletvekili
Grup Başkanvekili

(1)

Murat EMİR
Ankara Milletvekili